

ТАҚРИЗ

ба автореферати Шокаримзода Сирочиддин Мирзо дар мавзуи «Таҳияи технологияи коркарди омехтаи кислотаҳои гидрогенсилитсийфторид ва фторид», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисоси 6D072000 – Технологияи химиявии моддаҳои ғайриорганикӣ (6D072001-Технологияи моддаҳои ғайриорганикӣ) пешниҳод гардидааст.

Чустучӯ, таҳия ва ҷорӣ намудани технологияҳои истеҳсоли пайвастаҳои фторидӣ ҳангоми коркарди маҳсулоти иловагӣ – омехтаи кислотаи гидрогенсилитсийфторид (КГСФ) ва кислотаи фторид бо истифодаи ашёи хоми маҳаллӣ, инчунин гидроксиди натрий ва гидроксиди алюминий, яке аз вазифаҳои калидии саноати Ҷумҳурии Тоҷикистон боқӣ мемонад. Дар ин замина, таҳқиқи омехтаи кислотаҳо бо истифодаи пайвастаҳои алюминийдор ва натрийдор барои ба даст овардани маҳсулоти арзишманд ва гаронбаҳо аҳамияти махсус пайдо мекунад.

Аз автореферати мавриди баррасӣ маълум мегардад, ки муаллиф ҳаҷми назарраси таҳқиқотро анҷом додааст, ки ба омӯзиши таркиб ва хосиятҳои физикавӣю химиявии омехтаи кислотаҳо, роҳҳои коркарди онҳо, санҷиши таврибавии маҳсулотҳои истеҳсолшуда ва татбиқи натиҷаҳо дар саноат бахшида шудаанд. Илова бар ин, технологияҳои ба даст овардани силитсийфториди натрий, фториди натрий, фториди алюминий, криолит, оксиди силитсийи аморфӣ ва шишаи моеъ таҳия карда шудаанд. Дар кор усулҳои муосири таҳлили физикавӣю химиявӣ истифода шудаанд ва боэътимодии натиҷаҳои бадастомада шакке ба миён намеорад.

Натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ дар форумҳои гуногуни илмию амалӣ, ҳам дар сатҳи ҷумҳуриявӣ ва ҳам дар сатҳи байналмилалӣ, мавриди баррасӣ қарор гирифтаанд.

Дар мавзуи таҳқиқоти диссертатсионӣ муаллиф 19 кори илмӣ нашр намудааст, ки аз онҳо 6 мақола дар маҷаллаҳои ҷой дода шудаанд, ки ба рӯйхати нашрияҳои тавсияшудаи КОА-и Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил мешаванд, ва 13 мақола дар маҷмӯаи маводи конференсҳои илмию амалии байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ пешниҳод шудаанд. Илова бар ин, 4 нахустпатенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст оварда шудаанд, 6 санад оид ба истеҳсол ва санҷиши микдорҳои таҷрибавӣю намакҳои фтордор, татбиқи технология дар истеҳсолот, инчунин маълумотнома оид ба асосноккунии техникаи иқтисодии технологияҳои таҳияшуда омода гардидааст.

Бо қайди ҷиҳатҳои мусбати кор, зарур аст ба баъзе нуқсонҳои он тавачҷух намуд:

1. Дар автореферат ишора шудааст, ки зимни коркарди омехтаи кислотаҳо бо хлориди натрий, фториди натрий ҳосил шуда, он дар кислотаи хлориди дар ин раванд ҳосилшуда, ҳал мешавад. Аммо усулҳои ҷудокунии фториди натрийи ҳалшуда омехта нашудааст.
2. Дар таҳқиқоти мазкур оқибатҳои экологӣ зимни коркарди омехтаи кислотаҳо ба инобат гирифта нашудааст.

Аммо қайдҳои зикршуда хусусияти асосӣ надоранд ва аҳамияти натиҷаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсионии Шокаримзода С.М.-ро кам намеkunанд, ки дар сатҳи баланди илмию амалӣ иҷро гардида, саҳми муҳиме дар рушди технологияи химияи моддаҳои ғайриорганикӣ мебошад.

Ҳамин тариқ, диссертатсияи Шокаримзода С.М. бо мавзӯи «Таҳияи технологияи коркарди омехтаи кислотаҳои гидрогенсилитсийфторид ва фторид», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) аз рӯйи ихтисоси 6D072000 – Технологияи химиявии моддаҳои ғайриорганикӣ (6D072001 – Технологияи моддаҳои ғайриорганикӣ) пешниҳод шудааст, ба талаботи муқарраршуда аз рӯйи ҳаҷми таҳқиқот, навоварии илмӣ, аҳамияти амалӣ ва шумораи корҳои нашршуда ҷавобгӯ мебошад.

Такриздиханда:

номзади илмҳои техникӣ, ходими калони
илмӣ озмоишгоҳи “Ғанигардонии маъданҳо”-и
МДИ “Институти кимиё ба номи
В.И. Никитини АМИ Тоҷикистон”

Курбонов Ш.А.

Суроға: 734064, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, н.Сино к. Маскоский, бинои 70/2
тел. (+992) 902-02-19-19
E-mail: Shodkom-1990@mail.ru

Имзои Курбонов Ш.А.-ро тасдиқ мекунам:
Сардори шӯъбаи кадрҳои МДИ “Институти
кимиё ба номи В.И. Никитини АМИТ”

Раҳимова Ф.А.

Суроғаи муассиса: 734063, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, куч. Айнӣ 299/2. МДИ “Институт кимиё
ба номи В.И. Никитини АМИТ”,
тел: (+992-37) 225-80-95,
E-mail: info@chemistry.tj

«26» феврал 2026с.